

3. Kryteria oceniania

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy I gimnazjum w stopniu wykraczającym, a ponadto

w zakresie kształcenia literacko-kulturowego z elementami tekstologii:

w zakresie kształcenia językowego:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

• potrafi bardzo efektywnie odbierać komunikaty mówione, pisane oraz przekazywane za pomocą środków audiowizualnych; • sprawnie wyszukuje, cytuje odpowiednie fragmenty tekstu, porządkuje informacje, odróżnia fakty od opinii, fikcję od kłamstwa, rozpoznaje intencję wypowiedzi, wartościuje, argumentuje, wykorzystuje informacje zawarte w przypisie; • samodzielnie wyszukuje, porządkuje i krytycznie wartościuje informacje zawarte w książkach, prasie, TV, internecie; • bardzo sprawnie korzysta ze słowników: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, wyrazów obcych, synonimów i antonimów, słownika terminów literackich; • zna cechy kultury i języka własnego regionu.	• bezbłędnie klasyfikuje zdania pojedyncze, złożone, sporządza wykresy, wykazuje się bogatą wiedzą ze składni; • bezbłędnie rozpoznaje w zdaniach i równoważnikach zdań różne rodzaje podmiotów, orzeczeń, dopełnień, okoliczników oraz przydawkę – rozumie ich funkcje, praktycznie wykorzystuje tę wiedzę; • rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, potrafi wskazać je w tekście, przytoczyć inne przykłady – wyjaśnia ich funkcje; • bezbłędnie rozpoznaje temat słowotwórczy i formant w wyrazach pochodnych, potrafi określić funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym; • dostrzega zróżnicowanie słownictwa (zwroty gwarowe, terminologię naukową, archaizmy, neologizmy, eufemizmy, wulgaryzmy, wyrazy rodzime i zapożyczone).

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

• wyczerpująco, piękną i bezbłędną polszczyzną opisuje odczucia, które budzi w nim omawiany utwór, dzieło, poprawnie rozpoznaje jego problematykę, charakteryzuje bohaterów tekstów literackich, tekstów kultury; • bezbłędnie rozróżnia narrację 1- i 3-osobową, elementy świata przedstawionego; • bardzo sprawnie wskazuje środki stylistyczne w omawianych tekstach kultury, poznane w klasie I i II, omawia elementy konstrukcyjne utworu (tytuł, podtytuł, motto, apostrofa, pointa, punkt kulminacyjny); • poprawnie klasyfikuje rodzaje i gatunki literackie poznane w klasie I i II (przypowieść, pamiętnik, dziennik, komedię, balladę, hymn, powieść historyczną); sprawnie podaje wyznaczniki dramatu;	

- analizując dzieło, sprawnie uwzględnia kontekst historyczny, kulturowy, biograficzny;
- pięknie i ze zrozumieniem interpretuje głosowo utwory literackie;
- omawia zagadnienia egzystencjalne, takie jak: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, przemijanie, nadzieja, wiara, samotność, inność, solidarność, sprawiedliwość, dostrzega wartości humanistyczne w omawianych tekstach kultury.

III. Tworzenie wypowiedzi

• tworzy piękne, logiczne i spójne wypowiedzi na określony temat, zarówno ustne, jak i pisemne, zachowuje konwencję danego gatunku; • nie popełnia błędów językowych, stylistycznych, gramatycznych, ortograficznych; • bezbłędnie redaguje: plan wydarzeń, notatkę, biogram, streszczenie, opowiadanie z dialogiem lub elementami opisu wewnętrznego, autocharakterystykę, charakterystykę, charakterystykę porównawczą, rozprawkę, podanie, życiorys, list; • bezbłędnie redaguje tekst na komputerze, przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, a korzystając z komunikatorów, dostrzega niebezpieczeństwa wynikające z używania internetu; • jest aktywnym uczestnikiem dyskusji, potrafi bronić swojego stanowiska, przyjąć poglądy innych, polemizować.	• tworząc wypowiedzi, dąży do bardzo precyzyjnego wysławiania się, świadomie dobiera synonimy i antonimy, aby wyrazić zamierzone treści; • bezbłędnie stosuje związki frazeologiczne – zna ich znaczenie, potrafi je poprawnie sklasyfikować; • przeprowadza świadome zabiegi redakcyjne w tekście, wykorzystuje wiedzę ze składni do tworzenia zróżnicowanych konstrukcji składniowych, bezbłędnie stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne; • umiejętnie i poprawnie stosuje w swoich rozważaniach słownictwo z określonych kręgów tematycznych realizowanych w klasie II (dotyczące literatury, kultury renesansu, baroku, oświecenia i romantyzmu).

IV. Teksty kultury

• bardzo dobrze zna wszystkie teksty kultury zawarte w podstawie programowej, realizowane w klasie II, potrafi się do nich odwołać, wypowiadając się na określony temat; • posiada szeroką wiedzę na temat kultury, filozofii, literatury, architektury, rzeźby i malarstwa omawianych epok literackich (renesansu, baroku, oświecenia i romantyzmu) – zna pojęcia i terminy związane z tymi epokami (potrafi je omówić, wyjaśnić, podać przykłady egzemplifikujące omawiane zjawiska); • bardzo dobrze zna omawiane lektury: – J. Kochanowski <i>Fraszki, Tren V, VII, VIII</i>; – W. Szekspir <i>Romeo i Julia</i>;	

- Moliere *Tartuffe, czyli Świętoszek*;
- I. Krasicki *Bajki*;
- S. Mrożek *Podejrzenie*;
- S. Lem *Jak ocalał świat*;
- A. Mickiewicz *Romantyczność, Świtez, Dziady cz. II, Reduta Ordon*;
- W. Broniewski *Romantyczność*;
- D. Terakowska *Tam, gdzie spadają Anioły*;
- J. Słowacki *Balladyna*;
- A. Fredro *Zemsta*;
- Wiersze W. Szymborskiej, Z. Herberta, J. Twardowskiego.

A ponadto:

- aktywnie uczestniczy w konkursach przedmiotowych, olimpiadach na szczeblu miejskim, rejonowym, wojewódzkim, osiągając sukcesy;
- aktywnie działa na forum społeczności szkolnej, uczestnicząc w realizacji różnorodnych projektów, imprez kulturalnych, uroczystości szkolnych;
- z własnej inicjatywy opracowuje prezentacje multimedialne, dodatkowe materiały wzbogacające lekcje języka polskiego o treści pozaprogramowej, prezentuje je na zajęciach, dzieląc się swoją wiedzą z rówieśnikami;
- interesuje się sprawami miejscowości, w której mieszka, regionu, „małą ojczyzną”, wydarzeniami kulturalnymi, społecznymi;
- zna wybitnych przedstawicieli ze swojej miejscowości, swojego regionu;
- potrafi skutecznie promować walory „małej ojczyzny”.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy I gimnazjum w **stopniu dopełniającym**, a ponadto

w zakresie kształcenia literacko-kulturowego z elementami tekstologii:

w zakresie kształcenia językowego:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

• potrafi bardzo dobrze odbierać komunikaty mówione, pisane oraz przekazywane za pomocą środków audiowizualnych; • sprawnie wyszukuje, cytuje odpowiednie fragmenty tekstu, porządkuje informacje, odróżnia fakty od	• bez problemu klasyfikuje zdania pojedyncze, złożone, sporządza wykresy, wykazuje się bardzo dobrą wiedzą ze składni; • poprawnie rozpoznaje w zdaniach i równoważnikach zdań różne rodzaje podmiotów, orzeczeń, dopełnień,

opinii, fikcję od kłamstwa, rozpoznaje intencję wypowiedzi, wartościuje, argumentuje, wykorzystuje informacje zawarte w przypisie;

- samodzielnie wyszukuje, porządkuje i krytycznie wartościuje informacje zawarte w książkach, prasie, TV, internecie;
- sprawnie korzysta ze słowników: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, wyrazów obcych, synonimów i antonimów, słownika terminów literackich;
- zna cechy kultury i języka własnego regionu.

okoliczników oraz przydawkę – rozumie ich funkcje, praktycznie wykorzystuje tę wiedzę;

- rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, potrafi wskazać je w tekście, przytoczyć inne przykłady – wyjaśnia ich funkcje;
- poprawnie rozpoznaje temat słowotwórczy i formant w wyrazach pochodnych, potrafi określić funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym;
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa (zwroty gwarowe, terminologię naukową, archaizmy, neologizmy, eufemizmy, wulgaryzmy, wyrazy rodzime i zapożyczone).

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

- piękną polszczyzną opisuje odczucia, które budzi w nim omawiany utwór, dzieło, poprawnie rozpoznaje problematykę utworu, charakteryzuje bohaterów tekstów literackich, tekstów kultury;
- bezbłędnie rozróżnia narrację 1- i 3-osobową, elementy świata przedstawionego;
- sprawnie wskazuje środki stylistyczne w omawianych tekstach kultury, poznane w klasie I i II, omawia elementy konstrukcyjne utworu (tytuł, podtytuł, motto, apostrofa, pointa, punkt kulminacyjny);
- poprawnie klasyfikuje rodzaje i gatunki literackie poznane w klasie I i II (przypowieść, pamiętnik, dziennik, komedię, balladę, hymn, powieść historyczną); podaje wyznaczniki dramatu;
- analizując dzieło, uwzględnia kontekst historyczny, kulturowy, biograficzny;
- pięknie i ze zrozumieniem interpretuje głosowo utwory literackie;
- wskazuje zagadnienia egzystencjalne, takie jak: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, przemijanie, nadzieja, wiara, samotność, inność, solidarność, sprawiedliwość, dostrzega wartości humanistyczne w omawianych tekstach kultury.

III. Tworzenie wypowiedzi

- tworzy piękne, logiczne i spójne wypowiedzi na określony temat, zarówno ustne, jak i pisemne, zachowuje konwencję danego gatunku;

- tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się, świadomie doбира synonymy i antonimy, aby wyrazić zamierzone treści;

• prawie nie popełnia błędów językowych, stylistycznych, gramatycznych, ortograficznych; • redaguje: plan wydarzeń, notatkę, biogram, streszczenie, opowiadanie z dialogiem lub elementami opisu wewnętrznego, autocharakterystykę, charakterystykę, charakterystykę porównawczą, rozprawkę, podanie, życiorys, list; • bezbłędnie redaguje tekst na komputerze, przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, a korzystając z komunikatorów, dostrzega niebezpieczeństwa wynikające z używania internetu; • jest aktywnym uczestnikiem dyskusji, potrafi bronić swojego stanowiska, przyjąć poglądy innych, polemizować.	• poprawnie stosuje związki frazeologiczne – zna ich znaczenie, potrafi je sklasyfikować; • przeprowadza świadome zabiegi redakcyjne w tekście, wykorzystuje wiedzę ze składni do tworzenia zróżnicowanych konstrukcji składniowych, bezbłędnie stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne; • umiejętnie i poprawnie stosuje w swoich rozważaniach słownictwo z określonych kręgów tematycznych realizowanych w klasie II (dotyczące literatury i kultury renesansu, baroku, oświecenia i romantyzmu).

IV. Teksty kultury

• zna wszystkie teksty kultury zawarte w podstawie programowej, realizowane w klasie II, potrafi się do nich odwołać, wypowiadając się na określony temat; • posiada wiedzę na temat kultury, filozofii, literatury, architektury, rzeźby i malarstwa omawianych epok literackich (renesansu, baroku, oświecenia i romantyzmu) – zna pojęcia i terminy związane z tymi epokami (potrafi je omówić, wyjaśnić, podać przykłady egzemplifikujące omawiane zjawiska); • bardzo dobrze zna omawiane lektury: – J. Kochanowski <i>Fraszki, Tren V, VII, VIII</i>; – W. Szekspir <i>Romeo i Julia</i>; – Moliere <i>Tartuffe, czyli Świętoszek</i>; – I. Krasicki <i>Bajki</i>; – S. Mrożek <i>Podejrzenie</i>; – S. Lem <i>Jak ocalał świat</i>; – A. Mickiewicz <i>Romantyczność, Świtez, Dziady cz. II, Reduta Ordona</i>; – W. Broniewski <i>Romantyczność</i>; – D. Terakowska <i>Tam, gdzie spadają Anioły</i>; – J.łowacki <i>Balladyna</i>; – A. Fredro <i>Zemsta</i>; – Wiersze W. Szyborskiej, Z. Herberta, J. Twardowskiego.	

A ponadto:

- aktywnie uczestniczy w konkursach przedmiotowych, olimpiadach na szczeblu miejskim, rejonowym, wojewódzkim;
- aktywnie działa na forum społeczności szkolnej, uczestnicząc w realizacji różnorodnych projektów, imprez kulturalnych, uroczystości szkolnych;
- opracowuje prezentacje multimedialne, dodatkowe materiały wzbogacające lekcje języka polskiego i prezentuje je na zajęciach;
- interesuje się sprawami miejscowości, w której mieszka, regionu, „małą ojczyzną”, wydarzeniami kulturalnymi, społecznymi;
- zna wybitnych przedstawicieli swojej miejscowości, swojego regionu, potrafi promować walory „małej ojczyzny”.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy I gimnazjum w stopniu rozwijającym, a ponadto

w zakresie kształcenia literacko-kulturowego z elementami tekstologii:

w zakresie kształcenia językowego:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

• potrafi bardzo dobrze odbierać komunikaty mówione, pisane oraz przekazywane za pomocą środków audiowizualnych; • sprawnie wyszukuje, cytuje odpowiednie fragmenty tekstu, porządkuje informacje, odróżnia fakty od opinii, fikcję od kłamstwa, rozpoznaje intencję wypowiedzi, wartościuje, argumentuje, wykorzystuje informacje zawarte w przypisie; • samodzielnie wyszukuje, porządkuje i krytycznie wartościuje informacje zawarte w książkach, prasie, TV, internecie; • sprawnie korzysta ze słowników: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, wyrazów obcych, synonimów i antonimów, słownika terminów literackich; • zna cechy kultury i języka własnego regionu.	• poprawnie klasyfikuje zdania pojedyncze, złożone, sporządza wykresy, wykazuje się dobrą wiedzą ze składni; • rozpoznaje w zdaniach i równoważnikach zdań różne rodzaje podmiotów, orzeczeń, dopełnień, okoliczników oraz przydawkę – rozumie ich funkcje; • rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, potrafi wskazać je w tekście, przytoczyć inne przykłady – wyjaśnia ich funkcje; • rozpoznaje temat słowotwórczy i formant w wyrazach pochodnych, potrafi określić funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym; • dostrzega zróżnicowanie słownictwa (zwroty gwarowe, terminologię naukową, archaizmy, neologizmy, eufemizmy, wulgaryzmy, wyrazy rodzime i zapożyczone).

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

- poprawną polszczyzną opisuje odczucia, które budzi w nim omawiany utwór, dzieło, poprawnie

- rozpoznaje problematykę utworu, charakteryzuje bohaterów tekstów literackich, tekstów kultury;
- bezbłędnie rozróżnia narrację 1- i 3-osobową, elementy świata przedstawionego;
  - sprawnie wskazuje środki stylistyczne w omawianych tekstach kultury, poznane w klasie I i II, omawia elementy konstrukcyjne utworu (tytuł, podtytuł, motto, apostrofa, pointa, punkt kulminacyjny);
  - poprawnie klasyfikuje rodzaje i poznane w klasie I i II gatunki literackie (przypowieść, pamiętnik, dziennik, komedię, balladę, hymn, powieść historyczną), podaje wyznaczniki dramatu;
  - analizując dzieło, uwzględnia kontekst historyczny, kulturowy, biograficzny;
  - pięknie i ze zrozumieniem interpretuje głosowo utwory literackie;
  - wskazuje zagadnienia egzystencjalne, takie jak: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, przemijanie, nadzieja, wiara, samotność, inność, solidarność, sprawiedliwość, dostrzega wartości humanistyczne w omawianych tekstach kultury.

III. Tworzenie wypowiedzi

• tworzy piękne, logiczne i spójne wypowiedzi na określony temat, zarówno ustne, jak i pisemne, zachowuje konwencję danego gatunku; • prawie nie popełnia błędów językowych, stylistycznych, gramatycznych, ortograficznych; • redaguje: plan wydarzeń, notatkę, biogram, streszczenie, opowiadanie z dialogiem lub elementami opisu wewnętrznego, autocharakterystykę, charakterystykę, charakterystykę porównawczą, rozprawkę, podanie, życiorys, list; • bezbłędnie redaguje tekst na komputerze, przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, korzystając z komunikatorów, dostrzega niebezpieczeństwa wynikające z używania internetu; • jest aktywnym uczestnikiem dyskusji, potrafi bronić swojego stanowiska, przyjmując poglądy innych, polemizować.	• tworząc wypowiedzi, dąży do poprawnego wysławiania się, dobiera synonimy i antonimy, aby wyrazić zamierzone treści; • poprawnie stosuje związki frazeologiczne – zna ich znaczenie; • przeprowadza świadome zabiegi redakcyjne w tekście, wykorzystuje wiedzę ze składni do tworzenia konstrukcji składniowych, stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne; • poprawnie stosuje w swoich rozważaniach słownictwo z określonych kręgów tematycznych realizowanych w klasie II (dotyczące literatury, kultury renesansu, baroku, oświecenia i romantyzmu).

IV. Teksty kultury

- zna wszystkie teksty kultury zawarte w podstawie programowej, realizowane w klasie II, potrafi się do nich odwołać, wypowiadając się na określony temat;
- posiada wiedzę na temat kultury, filozofii, literatury, architektury, rzeźby i malarstwa omawianych epok literackich (renesansu, baroku, oświecenia i romantyzmu) – zna pojęcia i terminy związane z tymi epokami (potrafi je omówić, wyjaśnić, podać przykłady egzemplifikujące omawiane zjawiska);
- bardzo dobrze zna omawiane lektury:
  - J. Kochanowski *Fraszki, Tren V, VII, VIII*;
  - W. Szekspir *Romeo i Julia*;
  - Moliere *Tartuffe, czyli Świętoszek*;
  - I. Krasicki *Bajki*;
  - S. Mrozek *Podejrzenie*;
  - S. Lem *Jak ocalał świat*;
  - A. Mickiewicz *Romantyczność, Świtez, Dziady cz. II, Reduta Ordo*;
  - W. Broniewski *Romantyczność*;
  - D. Terakowska *Tam, gdzie spadają Anioły*;
  - J. Słowacki *Balladyna*;
  - A. Fredro *Zemsta*;
  - Wiersze W. Szyborskiej, Z. Herberta, J. Twardowskiego.

A ponadto:

- uczestniczy w konkursach przedmiotowych, na szczeblu miejskim i rejonowym;
- działa na forum społeczności szkolnej, uczestnicząc w realizacji imprez kulturalnych, uroczystości szkolnych;
- opracowuje prezentacje multimedialne, dodatkowe materiały wzbogacające lekcje języka polskiego i prezentuje je na zajęciach;
- interesuje się sprawami miejscowości, w której mieszka, swojego regionu, „małą ojczyzną”, wydarzeniami kulturalnymi, zna wybitnych przedstawicieli swojej miejscowości;
- potrafi wskazać walory „małej ojczyzny”.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy I gimnazjum w **stopniu podstawowym**, a ponadto

w zakresie kształcenia literacko-kulturowego z elementami tekstologii:

w zakresie kształcenia językowego:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

• potrafi odbierać komunikaty mówione, pisane oraz przekazywane za pomocą środków audiowizualnych; • wyszukuje, cytuje fragmenty tekstu, porządkuje informacje, odróżnia fakty od opinii, fikcję od kłamstwa, stara się rozpoznać intencję wypowiedzi, wartościować, argumentować, wykorzystać informacje zawarte w przypisie; • wyszukuje, porządkuje i stara się wartościować informacje zawarte w książkach, prasie, TV, internecie; • korzysta ze słowników: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, wyrazów obcych, synonimów i antonimów, słownika terminów literackich.	• klasyfikuje zdania pojedyncze, złożone, sporządza wykresy, wykazuje się podstawową wiedzą ze składni; • rozpoznaje w zdaniach i równoważnikach zdań podmiot, orzeczenie, dopełnienie, okolicznik oraz przydawkę; • rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, potrafi wskazać je w tekście, wyjaśnia ich funkcję; • rozpoznaje temat słowotwórczy i formant w wyrazach pochodnych, potrafi określić funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym; • rozpoznaje zwroty gwarowe, terminologię naukową, archaizmy, neologizmy, wulgaryzmy, wyrazy rodzime i zapożyczone).

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

• opisuje odczucia, które budzi w nim omawiany utwór, dzieło, klasyfikuje problematykę utworu, charakteryzuje bohaterów tekstów literackich, tekstów kultury; • rozróżnia narrację 1- i 3-osobową, elementy świata przedstawionego; • wskazuje podstawowe środki stylistyczne w omawianych tekstach kultury poznane w klasie I i II, omawia elementy konstrukcyjne utworu (tytuł, podtytuł, motto, apostrofa, pointa, punkt kulminacyjny); • klasyfikuje rodzaje i gatunki literackie poznane w klasie I i II (przypowieść, pamiętnik, dziennik, komedię, balladę, hymn, powieść historyczną), podaje wyznaczniki dramatu; • uwzględnia kontekst historyczny i biograficzny; • interpretuje głosowo utwory literackie, • rozpoznaje zagadnienia egzystencjalne, takie jak: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, przemijanie, nadzieja, wiara, samotność, inność, solidarność, sprawiedliwość.	

III. Tworzenie wypowiedzi

- tworzy wypowiedzi na określony temat zarówno ustne, jak i pisemne;
  - stara się nie popełniać błędów językowych, stylistycznych, gramatycznych, ortograficznych;
  - redaguje: plan wydarzeń, notatkę, biogram, streszczenie, opowiadanie z dialogiem lub elementami opisu wewnętrznego, autocharakterystykę, charakterystykę, charakterystykę porównawczą, rozprawkę, podanie, życiorys, list;
  - redaguje tekst na komputerze, przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, korzystając z komunikatorów, dostrzega niebezpieczeństwa wynikające z używania internetu;
  - jest uczestnikiem dyskusji, potrafi bronić swojego stanowiska, przyjąć poglądy innych.
- dobiera synonimy i antonimy, aby wyrazić zamierzone treści;
  - stosuje związki frazeologiczne – zna ich znaczenie;
  - przeprowadza zabiegi redakcyjne w tekście, wykorzystuje wiedzę ze składni, stara się stosować zasady ortograficzne i interpunkcyjne;
  - stosuje słownictwo z określonych kręgów tematycznych realizowanych w klasie II (dotyczące literatury i kultury renesansu, baroku, oświecenia i romantyzmu).

IV. Teksty kultury

- zna najważniejsze teksty kultury zawarte w podstawie programowej, realizowane w klasie II;
- posiada podstawową wiedzę na temat kultury i literatury omawianych epok literackich (renesansu, baroku, oświecenia i romantyzmu) – zna pojęcia i terminy związane z tymi epokami;
- zna omawiane lektury:
  - J. Kochanowski *Fraszki, Tren V, VII, VIII*;
  - W. Szekspir *Romeo i Julia*;
  - Moliere *Tartuffe, czyli Świętoszek*;
  - I. Krasicki *Bajki*;
  - S. Mrożek *Podejrzenie*;
  - S. Lem *Jak ocalał świat*;
  - A. Mickiewicz *Romantyczność, Świtez, Dziady cz. II, Reduta Orдона*;
  - W. Broniewski *Romantyczność*;
  - D. Terakowska *Tam, gdzie spadają Anioły*;
  - J. Słowacki *Balladyna*;
  - A. Fredro *Zemsta*;
  - Wiersze W. Szyborskiej, Z. Herberta, J. Twardowskiego.

A ponadto:

- potrafi wymienić walory miejscowości, w której mieszka.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane dla klasy I gimnazjum w stopniu koniecznym, a ponadto

w zakresie kształcenia literacko-kulturowego z elementami tekstologii:

w zakresie kształcenia językowego:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

• potrafi odbierać komunikaty mówione, pisane oraz przekazywane za pomocą środków audiowizualnych; • wyszukuje fragmenty tekstu, porządkuje informacje, odróżnia fakty od opinii, fikcję od kłamstwa, stara się rozpoznać intencję wypowiedzi, wartościować, argumentować; • wyszukuje, porządkuje informacje zawarte w książkach, prasie, TV, internecie; • korzysta ze słowników: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego.	• rozróżnia zdania pojedyncze, złożone, wykazuje się podstawową wiedzą ze składni; • korzystając ze wsparcia nauczyciela, rozpoznaje w zdaniach i równoważnikach zdań podmiot, orzeczenie, dopełnienie, okolicznik oraz przydawkę; • rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, potrafi wskazać je w tekście; • rozpoznaje temat słowotwórczy i formant w wyrazach pochodnych; • korzystając z pomocy nauczyciela, rozpoznaje zwroty gwarowe, archaizmy, neologizmy, wulgaryzmy, wyrazy rodzime i zapożyczone.

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

• opisuje odczucia, które budzi w nim omawiany utwór, dzieło, charakteryzuje bohaterów tekstów literackich, tekstów kultury; • rozróżnia narrację 1- i 3-osobową, elementy świata przedstawionego; • wskazuje podstawowe środki stylistyczne w omawianych tekstach kultury poznane w klasie I i II; • klasyfikuje rodzaje i gatunki literackie poznane w klasie I i II (przypowieść, pamiętnik, dziennik, komedię, balladę, hymn, powieść historyczną); • interpretuje głosowo utwory literackie, • rozpoznaje zagadnienia, takie jak: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, przemijanie, nadzieja, wiara, samotność, inność, solidarność, sprawiedliwość.	

III. Tworzenie wypowiedzi

• tworzy wypowiedzi na określony temat zarówno ustne, jak i pisemne; • redaguje: plan wydarzeń, notatkę, biogram, streszczenie, opowiadanie z dialogiem lub elementami opisu wewnętrznego, autocharakterystykę, charakterystykę,	• dobiera synonimy i antonimy, stosuje proste związki frazeologiczne – zna ich znaczenie; • korzystając ze wskazówek nauczyciela, przeprowadza zabiegi redakcyjne w tekście, stara się stosować zasady ortograficzne i interpunkcyjne;

charakterystykę porównawczą, rozprawkę, podanie, życiorys, list, korzystając ze wskazówek i wsparcia nauczyciela;

- redaguje tekst na komputerze, przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, korzystając z komunikatorów, dostrzega niebezpieczeństwa wynikające z używania internetu;
- jest uczestnikiem dyskusji, potrafi bronić swojego stanowiska, przyjmując poglądy innych.

- korzystając ze wsparcia nauczyciela, stara się stosować słownictwo z określonych kręgów tematycznych realizowanych w klasie II (dotyczące literatury, kultury renesansu, baroku, oświecenia i romantyzmu).

IV. Teksty kultury

- zna najważniejsze teksty kultury zawarte w podstawie programowej, realizowane w klasie II;
- posiada podstawową wiedzę na temat kultury i literatury omawianych epok literackich (renesansu, baroku, oświecenia i romantyzmu) – zna pojęcia i terminy związane z tymi epokami;
- zna omawiane lektury (potrafi powiedzieć kilka zdań na ich temat, określić tematykę, bohaterów):
  - J. Kochanowski *Fraszki, Tren V, VII, VIII*;
  - W. Szekspir *Romeo i Julia*;
  - Molier *Tartuffe, czyli Świętoszek*;
  - I. Krasicki *Bajki*;
  - S. Mrożek *Podejrzenie*;
  - S. Lem *Jak ocalał świat*;
  - A. Mickiewicz *Romantyczność, Świtez, Dziady cz. II, Reduta Ordoña*;
  - D. Terakowska *Tam, gdzie spadają Anioły*;
  - J. Słowacki *Balladyna*;
  - A. Fredro *Zemsta*.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych dla klasy II gimnazjum w stopniu koniecznym. Braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają mu kontynuację nauki w klasie wyższej programowo.

W zakresie kształcenia literacko-kulturowego z elementami tekstologii uczeń nie potrafi:

W zakresie kształcenia językowego uczeń nie potrafi:

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji

- odbierać komunikatów mówionych, pisanych oraz przekazywanych za pomocą środków audiowizualnych;

- rozróżnić zdań pojedynczych i złożonych, nie wykazuje się podstawową wiedzą ze składni;

- wyszukiwać fragmentów tekstu, porządkować informacji, odróżnić faktów od opinii, wartościować, argumentować;
- wyszukiwać informacji w książkach, prasie, TV, internecie;
- korzystać ze słowników: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, ortograficznego.

- mimo wsparcia nauczyciela rozpoznać w zdaniach i równoważnikach zdań podmiotu, orzeczenia, przydawki, dopełnienia i okolicznika;
- rozpoznać wyrazów wieloznacznych, nie potrafi wskazać ich w tekście;
- rozpoznać tematu słowotwórczego i formantów w wyrazach pochodnych;
- korzystając z pomocy nauczyciela, rozpoznać archaizmów, neologizmów, wulgaryzmów, wyrazów rodzimych, zapożyczonych.

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

- opisać odczucia, które budzi w nim omawiany utwór, dzieło, scharakteryzować bohaterów tekstów literackich i tekstów kultury;
- odróżnić narracji 1- i 3- osobowej, elementów świata przedstawionego;
- wskazać środków stylistycznych omawianych w klasie I i II;
- rozpoznać rodzajów literackich i omawianych gatunków;
- interpretować głosowo utworów literackich;
- nazwać uczuć: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, przemijanie, nadzieja, wiara, samotność, inność, solidarność, sprawiedliwość.

III. Tworzenie wypowiedzi

- mimo wsparcia nauczyciela stworzyć wypowiedzi na określony temat – zarówno ustnej, jak i pisemnej;
- zredagować planu wydarzeń, notatki, biogramu, streszczenia, opowiadania z dialogiem lub elementami opisu wewnętrznego, autocharakterystyki, charakterystyki, charakterystyki porównawczej, rozprawki, podania, życiorysu, listu mimo wskazówek i wsparcia nauczyciela;
- zredagować tekstu na komputerze, przestrzegać zasad etyki mowy, dostrzec niebezpieczeństw wynikających z korzystania z internetu;
- uczestniczyć w dyskusji, bronić swojego stanowiska.

- dobrać synonimów i antonimów, nie zna znaczenia prostych związków frazeologicznych;
- mimo wskazówek nauczyciela zredagować proste formy wypowiedzi pisemnej przewidzianych w klasie II.

IV. Teksty kultury

- wykazać znajomości najważniejszych tekstów kultury zawartych w podstawie programowej, realizowanych w klasie II;
- wykazać podstawowej wiedzy na temat omawianych epok literackich (renesansu, baroku, oświecenia i romantyzmu);
- omówić treści lektur:
  - J. Kochanowski *Fraszki, Tren V, VII, VIII*;
  - W. Szekspir *Romeo i Julia*;
  - Moliere *Tartuffe, czyli Świętoszek*;
  - I. Krasicki *Bajki*;
  - S. Mrozek *Podejrzanie*;
  - S. Lem *Jak ocalał świat*;
  - A. Mickiewicz *Romantyczność, Świtez, Dziady cz. II, Reduta Ordon*;
  - D. Terakowska *Tam, gdzie spadają Anioły*;
  - J. Słowacki *Balladyna*;
  - A. Fredro *Zemsta*.

A ponadto:

- mimo wsparcia ze strony nauczyciela wykazać jakiegokolwiek inicjatywy i zaangażowania, aby uzupełnić braki wiedzy i umiejętności przewidziane do opanowania w klasie II gimnazjum.